

Oncotylus viridiflavus Goeze (Hem.-Het.), een opvallende nieuwe Miride voor de Ned. Fauna

door

P. J. BRAKMAN

Het afslepen van een zonnige dijkhelling in mijn woonplaats op 21.7.1950 bracht een mij onbekende wants in het net, die thuisgekomen tot bovenvermelde soort bleek te behoren. Vanzelfsprekend werd de terugtocht aanvaard, met enig succes, want op dezelfde helling werden nog 6 exx. buitgemaakt. Blijkens de literatuur moest deze wants in het

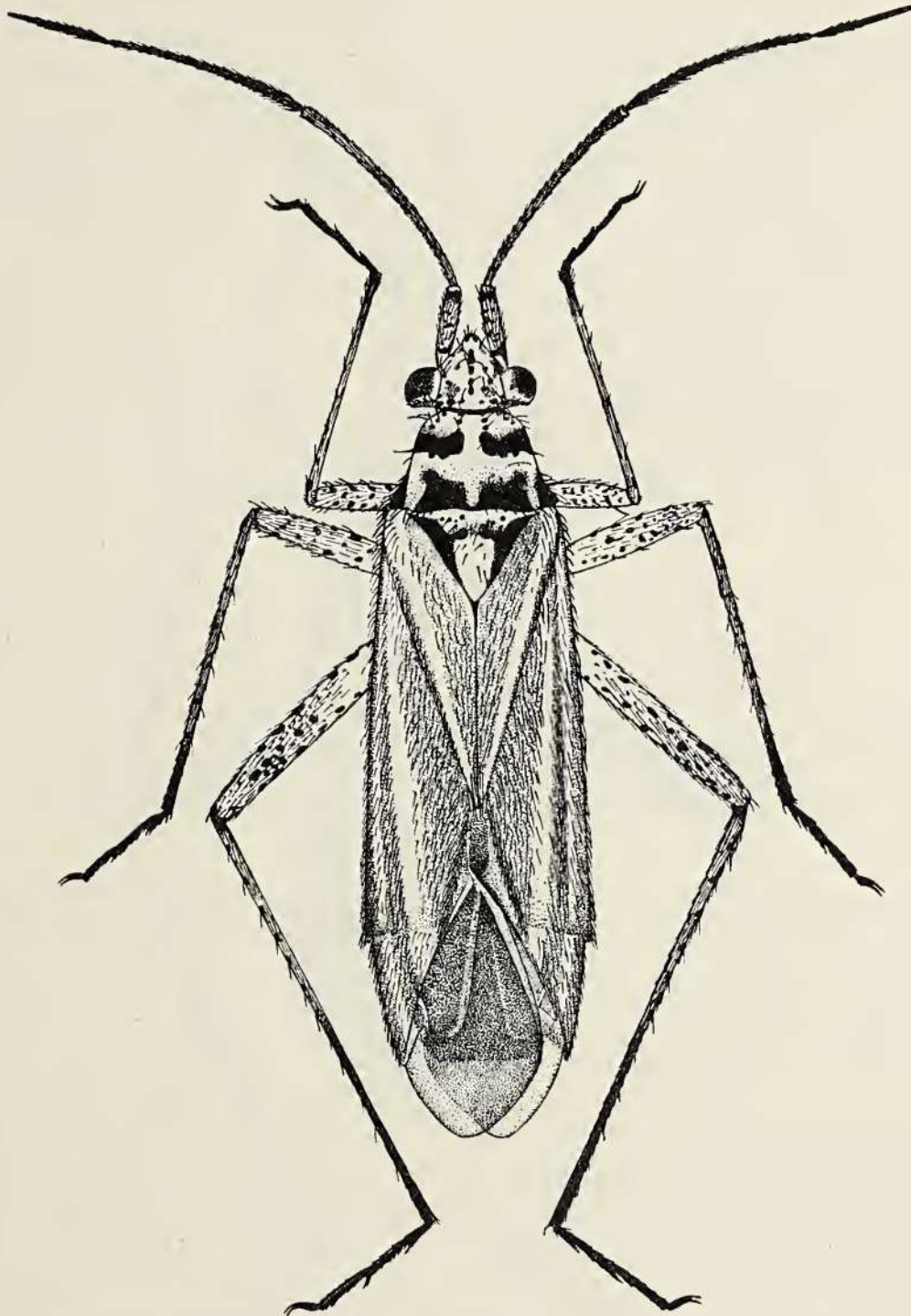


Fig. 1. *Oncotylus viridiflavus* Goeze, ♂ (A. MIDDELHOEK del.)

buitenland voorkomen op *Centaurea* (BUTLER vermeldt uitdrukkelijk *C. nigra*) en daar in de onmiddellijke nabijheid van mijn woonplaats *Cent. nigra* veel voorkomt, zocht ik een meer geschikte dijk, beter tegen de zee-wind beschut, waar bedoelde planten in grote aaneengesloten complexen

aanwezig waren. Het afkloppen van deze planten op 25.7.1950 en 1.8.1950 bracht honderden exx. van de gezochte wants in het klopnet. Een excursie op Zuid-Beveland op 6.8.1950 leverde nog enkele exx. op bij Nisse, eveneens van *C. nigra*.

De verspreiding van de wants in Europa bleek na kennisname van de literatuur discontinu te zijn: Engeland (voorn. het Z.O.), Duitsland (Pommeren, Silezië, Brandenburg), Frankrijk, Spanje, Zwitserland, Tsjecho-Slowakije, Hongarije, Roemenië, Klein-Azië, Westelijk en Zuidelijk Rusland. In Europa ontbreekt derhalve het gehele Westelijke Duitsland. De veronderstelling lag voor de hand dit gat in het verspreidingsgebied te zoeken in het ontbreken van de voedselplant. Dr S.

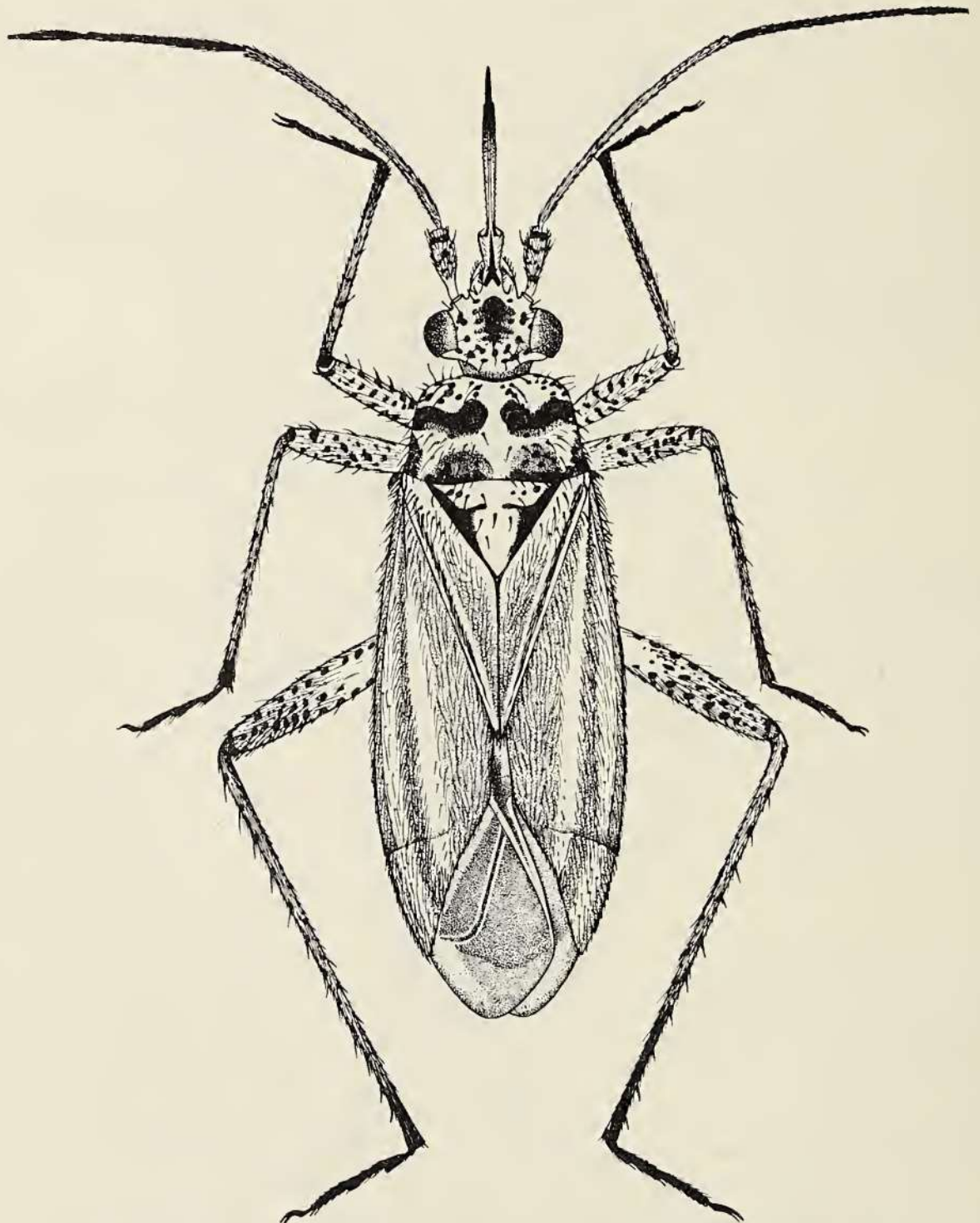


Fig. 2. *Oncotylus viridiflavus* Goeze, ♀ (A. MIDDELHOEK del.)

J. VAN OOSTSTROOM evenwel was zo vriendelijk mij attent te maken op een recente publicatie van Ir J. L. VAN SOEST over de zo uiterst lastige groep van *Centaurea*-soorten, die tengevolge van onderlinge bastaarde-

ring voor de niet-botanicus haast onontwarbaar zijn geworden. De heer VAN SOEST was zo bereidwillig enkele planten, waarop ik de wantsen in groten getale gevonden had, voor mij te determineren. Het bleken twee soorten te zijn, n.l. *Centaurea nigra* L. en een niet-zuivere vorm van *C. decipiens* Thuill. Het areaal van beide soorten blijkt in hoofdzaak beperkt te zijn tot West-Europa (inbegrepen West-Duitsland). Het ontbreken van de wants in West- en het voorkomen in Oost-Duitsland kan derhalve niet verklaard worden uit het voorkomen van de voedselplant. We zullen dus moeten aannemen dat *O. viridiflavus* niet monofaag op een enkele *Centaurea*-soort leeft, doch veeleer, dat deze wants binnen het geslacht *Centaurea* polyfaag is. De lacune in het verspreidingsgebied blijft voorlopig onverklaarbaar.

Een poging om iets van de biologie te weten te komen mislukte. Een 50-tal wantsen met de voedselplant in een terrarium gebracht bleek binnen 24 uur dood te zijn. Als bijzonderheid moet nog vermeld worden, dat *O. viridiflavus* bij aanraken een bijzonder aangename geur verspreidt, gelijkend op rijpe peren, een feit, dat reeds aan DOUGLAS en SCOTT bekend was. De verschijningstijd van het imago wordt door BUTLER opgegeven als Juli tot September. Ik kon evenwel eind-Augustus geen enkel exemplaar meer vinden. Op 25 Juli was het aantal ♂ ♂ sterk dominerend, op 1 Aug. was de verhouding der sexen ongeveer gelijk. Larven en nymphen werden op beide dagen weinig aangetroffen.

Tenslotte breng ik dank aan de heer A. MIDDELHOEK te Enschede, die de hierbij gereproduceerde fraaie tekeningen vervaardigde.

Literatuur

- BUTLER, E. A., 1923, A biology of the British Hemiptera-Heteroptera.
 DOUGLAS, J. W. en SCOTT, J., 1865, The British Hemiptera I.
 SAUNDERS, E., 1892, The Hemiptera-Heteroptera of the British Islands.
 SOEST, J. L. VAN, 1947, *Centaurea* sectie *Jacea* en het voorkomen in Nederland, Ned. Kruidk. Arch. 54, 68—106.
 STICHEL, W., 1925—1938, Illustrierte Bestimmungstabellen der Deutschen Wanzen. Nieuw- en St. Joosland (Walcheren), October 1950.

Onvolledige datering. Toen mij onlangs, in het Leids Museum, een aantal Odonata uit de coll.-ALBARDA onder ogen kwam, en ik verscheidene exemplaren vond, die gedateerd waren: 18-VI-'50 of 30-VII-'50, viel het mij in, dat, nu de 20ste eeuw gevorderd is tot het jaar 1950, deze etiketten alle aangevuld zouden moeten worden, om aan te geven dat de dieren in de 19e eeuw verzameld werden.

Deze gedachte brengt mij tot het uiten van een waarschuwing aan alle verzamelaars, die er prijs op stellen, hun collectie volledig te dateren. Wanneer geprepareerde insecten goed bewaard worden, kunnen ze de tand des tijds eeuwen lang weerstand bieden, en het is dus niet aan te nemen, dat men in de verre toekomst de ouderdom van zulke dieren ook maar op 100 jaar nauwkeurig zal kunnen schatten. De bedoelde Odonata zouden evengoed van 1750 kunnen dateren op grond van hun uiterlijk.

Het is mij niet bekend of de methode van ALBARDA onder de hedendaagse verzamelaars nog algemeen voorkomt, doch ik meende er goed aan te doen hen op het gevaar te wijzen, dat hierin schuilt.

K. LEMS, Kon. Wilhelminalaan 38, Leidschendam.